

Nội dung bài viết

1. [Soạn Ngữ văn lớp 6 Bài: Thực hành tiếng Việt trang 36, 37 \(Cánh Diều\)](#)

Soạn Ngữ văn lớp 6 Bài: Thực hành tiếng Việt trang 36, 37 (Cánh Diều)

Câu 1 trang 36 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Tìm các từ được viết hoa trong hai bài thơ ***Đêm nay Bác không ngủ*** của Minh Huệ và ***Lượm*** của Tố Hữu. Xếp các từ được viết hoa vào hai nhóm:

- a) Viết hoa tên riêng.
- b) Viết hoa tu từ (viết hoa để thể hiện sự kính trọng).

Trả lời:

- a) Viết hoa tên riêng:

- ***Đêm nay Bác không ngủ*** của Minh Huệ: Hồ Chí Minh

- ***Lượm*** của Tố Hữu: Lượm, Huế, Hà Nội, Hàng Bè, Mang Cá

- b) Viết hoa tu từ (viết hoa để thể hiện sự kính trọng).

- ***Đêm nay Bác không ngủ*** của Minh Huệ: Bác, Cha

Câu 2 trang 36 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Tìm các từ láy trong bài thơ ***Đêm nay Bác không ngủ***. Phân tích tác dụng miêu tả hoặc biểu cảm của một từ láy trong số đó.

Trả lời:

- Các từ láy trong bài thơ ***Đêm nay Bác không ngủ***: tr ầm ng ầm, l ầm th ầm, x ơ x ác, nhẹ nhàng, mơ màng, l ồng l ộng, b ền ch ền, b ề b ộn, đ ỉnh ninh, ph ẳng ph ắc, n ặng n ặng, v ội vàng, mau mau, m ệnh m ộng.

- ***Lòng vui sướng mệnh mông***: Tô đậm, nhấn mạnh sự vui sướng khi được thức cùng Bác Hồ.

Câu 3 trang 36 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Các từ láy trong khổ thơ sau giúp em hình dung chú bé Lượm như thế nào?

Chú bé loắt choắt

Cái xác xinh xinh

Cái chân thoăn thoắt

Cái đầu nghênh nghênh

(Tố Hữu)

Trả lời:

- Các từ láy: loắt choắt, xinh xinh, thoăn thoắt, nghênh nghênh.

→ Gọi ra dáng vẻ tinh nghịch, nhanh nhẹn, dễ thương của chú bé Lượm.

Câu 4 trang 36, 37 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Trong những câu thơ dưới đây, các từ ngữ in đậm chỉ ai, chỉ cái gì, việc gì? Giữa sự vật, sự việc mà các từ ngữ ấy biểu thị với sự vật, sự việc mà các từ ngữ ấy hàm ý có mối liên hệ như thế nào? Cách diễn đạt này có tác dụng gì?

a)

***Bàn tay mẹ** chắn mưa sa*

***Bàn tay mẹ** chặn bão qua mùa màng. [...]*

***Bàn tay mẹ** thức một đời*

*À ơi này cái **Mặt Trời** bé con*

(Bình Nguyên)

b)

*Ngày **Huế đỏ máu***

Chú Hà Nội về

Tình cò chú, cháu

Gặp nhau Hàng Bè

(Tố Hữu)

c.

Vì lợi ích mười năm phải trồng cây

Vì lợi ích trăm năm phải trồng người

(Hồ Chí Minh)

Trả lời:

a) **Bàn tay mẹ** chỉ sự lao động vất vả nhọc nhằn của người mẹ. → Mối quan hệ tương đồng – ẩn dụ.

Tác dụng: Làm nổi bật những gian truân, vất vả mà người mẹ đã trải qua và đồng thời đó cũng là sự dịu dàng, ấm áp của tình mẫu tử thiêng liêng, vĩ đại của người mẹ dành cho người con bé bỏng của mình.

b) **Đỏ máu** là dấu hiệu của mất mát – ám chỉ chiến tranh. → Mối quan hệ tương cận: lấy dấu hiệu của sự vật để chỉ sự vật – hoán dụ.

Tác dụng: Làm giảm bớt sự đau thương, mất mát của đất nước trong bối cảnh chiến tranh.

c)

- **Mười năm** chỉ thời gian trước mắt

- **Trăm năm** chỉ thời gian lâu dài

→ Mối quan hệ tương cận: lấy cái cụ thể để gọi cái trừu tượng – hoán dụ.

Tác dụng: Nhấn muốn có lợi ích lâu dài thì phải chú trọng vào việc giáo dục con người.

Câu 5 trang 37 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Ghép thành ngữ ở cột bên trái với nghĩa tương ứng ở cột bên phải. Nêu tác dụng của biện pháp tu từ hoán dụ ở các thành ngữ này.

Thành ngữ	Nghĩa
1) <i>Buôn thúng bán mẹt</i>	a) giúp nhau lúc khó khăn, thiếu thốn

2) <i>Châm lăm tay bùn</i>	b) làm lung vất vả, dãi dãi sương nắng
3) <i>Gạo chợ nước sông</i>	c) buôn bán vất ở đầu đường, góc chợ
4) <i>Một nắng hai sương</i>	d) cuộc sống bấp bênh, phụ thuộc
5) <i>Nhường cơm sẻ áo</i>	e) sự lam lũ, cực nhọc của việc đồng áng

Trả lời:

- 1) – c) → Gợi ra sự buôn bán vất ở đầu đường với vốn liếng không đáng kể.
- 2) – e) → Gợi ra dáng vẻ lao động của người nông dân trên ruộng đồng.
- 3) – d) → Gợi ra cảnh sống nghèo túng, bữa ăn đong đếm từng bữa.
- 4) – b) → Gợi ra thời tiết khắc nghiệt.
- 5) – a) → Gợi ra sự chia sẻ những vật dụng cần thiết – tình cảm nhân ái, thương người của người dân.

Câu 6 trang 37 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Viết một đoạn văn (khoảng 5 – 7 dòng), trong đó sử dụng ít nhất một thành ngữ trong bài tập 5

Trả lời: Trận lũ lụt năm 2020 tại miền Trung được đánh giá là một trong những thiên tai khủng khiếp nhất từ trước đến giờ. Hàng ngàn ngôi nhà bị phá hủy khủng khiếp. Người dân phải sống trong cảnh ngập lụt, không có điện, không có nước sinh hoạt, không có đồ ăn,... Chứng kiến cảnh tượng khốn khổ đó, các mạnh thường quân trên cả nước đã *nhường cơm sẻ áo* cùng nhau quyên góp ủng hộ người dân miền Trung. Để họ mau chóng quay trở về cuộc sống bình thường.